

Особено мнение
на съдията Лазар Груев по к.д. № 6 от 2006 г.

Като цяло абстрактните разсъждения, върху които се базира решението, звучат добре и са верни. Проблемът е обаче дали те са относими към конкретната проблематика на делото. Отговор на този въпрос може да даде единствено анализа на съответните конституционни норми – атакуваната разпоредба на чл. 129, ал. 4 и свързаните с нея норми на основния закон. А те са пределно ясни.

По принцип председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор се назначават и освобождават от длъжност *от президента на републиката* по предложение на Висшия съдебен съвет (чл. 129, ал. 2). Кадровите решения за всички останали магистрати са от компетентността единствено на ВСС (чл. 129, ал. 1).

Следователно, учредителната власт още при приемането на Конституцията е предвидила особен ред за назначаване и освобождаване на тримата висши магистрати и очевидно е счела, че няма нарушение на принципа за разделение на властите, когато орган извън системата на съдебната власт – в случая президента на републиката – взема кадрово решение за нейните ръководители.

Известно е, че няма работеща конституционна система, която да предвижда и осигурява абсолютна независимост на която и да е от трите власти. Същевременно, модерният конституционализъм изисква динамичното равновесие на властите да се постига чрез сътрудничество и взаимодействие между тях. Става дума за функционално взаимодействие, което не заличава, нито преодолява принципа в името на неговия антипод – единството на властта.

Взаимодействието и сътрудничеството от една страна и взаимният контрол и възпиране – от друга, не следва да водят обаче до обезличаване на която и да е от трите власти, до размиване на нейните собствени отговорности или до прехвърляне на специфични правомощия на други субекти, нито да накърняват самостоятелността и независимостта на която и да е тях.

Без колебание може да се твърди, че тъкмо в материята за устройството и формирането на органите на съдебната власт, ВНС е подчертало именно необходимостта от взаимодействие.

Известно е, че половината от членовете на ВСС се избират *от Народното събрание с обикновено мнозинство*; заседанията му се председателстват *от министъра на правосъдието*, а както вече беше посочено, членовете му по право се назначават и освобождават *от президента на републиката* по предложение на ВСС.

Същевременно учредителната власт категорично е въвела конституционна недопустимост за въздействие от другите власти при *осъществяване функциите* на съдебната власт. Тези два подхода не си противоречат, а взаимно се допълват и в своята цялост изразяват модерното разбиране на принципа за разделение на властите, основано на сътрудничество и взаимодействие от една страна и независимост от друга, като конституционна гаранция за осъществяване на *основната функция* на съдебната власт – защитата на правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата.

Ето защо считам, че при тази конституционна уредба, в конкретния случай да се твърди, че се променя формата на държавно управление е пресилено, а и невярно.

В допълнение ще отбележа следното:

И след оспорената промяна на основния закон, органът, който освобождава тримата висши магистрати – президентът на републиката – *не се променя*. Допълнителната възможност, предложението да се прави от НС, е само в случаите, когато то е прието с *квалифицирано мнозинство* – 2/3 от всички народни представители. Точно *фиксиран* в Конституцията са и основанията за това предложение, а именно: тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт. При повторно направено предложение, президентът не може да откаже освобождаването, но указът, ведно с предложението на НС, подлежи на общо основание на *контрол за конституционност* от КС.

Какво излиза? Не било нарушение на самостоятелността и независимостта на съдебната власт, когато тримата висши магистрати се освобождават от президента по предложение на ВСС, половината от членовете на който са избрани от НС с обикновено мнозинство, а е нарушение на принципа, когато президентът го стори по предложение на 2/3 от всички народни представители, на точно фиксирани основания, очевидно свързани с публично известни факти, обсъждани в парламента на републиката и касаещи единствено възможни тежки нарушения, които действително накърняват престижа на съдебната власт.

В заключение заслужава да се подчертае и следното:

Да се предпостави, че при тази ясна конституционна рамка и съдържащите се в нея възможности за *публичен и институционален контрол*, Народното събрание волунтаристично, без наличие на съответните конституционно предвидени основания, ще предприеме процедура по отстраняване на висшите магистрати, ще преодолее евентуалния отказ на пряко избрания български президент и пред очите на народа за втори път с квалифицирано мнозинство от 2/3 ще наложи приемане на решение за освобождаване, е не само в сферата на утопията, но и недопустимо от логическа гледна точка предположение, което обаче не може да стои в основата на решение на КС, още по-малко когато се преценява конституционността на норма от същия този основен закон, приета впрочем също с мнозинство от повече от 2/3 от народните представители на Република България.

Вярно е, че КС е длъжен да брани Конституцията и от самата нея, но единствено с аргументи, които основният закон съдържа. Другото е недопустимо.

Предвид горното, подписах решението с особено мнение.

Съдия Лазар Груев